

Силабус
навчальної дисципліни
Сучасні інформаційні технології
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: Соціальна робота та соціальна педагогіка
Спеціальність: І10 Соціальна робота та консультування
Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Алексеева Ганна Миколаївна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fmkto/structure-fmkto/kaf-ktun/composition-ktun/alekseeva/
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	alekseeva@ukr.net
Графік консультацій	ПН 14.30-16.30 СБ 14.30-16.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	80	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: інформаційні технології, соціальна робота, цифрові ресурси, соціальне консультування, інформаційні системи.

1.1. **Мета та предмет курсу:** ознайомлення з інформаційно-технологічними засадами використання цифрових засобів у соціальній роботі, їх можливостями, місцем і роллю у професійній діяльності, формування навичок роботи з цифровими соціальними ресурсами, засвоєння основних вимог до підготовки аналітичних і соціально-орієнтованих матеріалів, а також ознайомлення з можливостями використання інформаційних технологій у процесі соціального супроводу та консультування.

Предметом є вивчення та застосування новітніх інформаційних технологій у контексті соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності. Дисципліна охоплює широкий спектр тематик – від базових принципів роботи з цифровими соціальними

ресурсами до використання інструментів обробки, аналізу та візуалізації соціальної інформації, а також вивчення сучасних підходів до організації соціальної допомоги та консультування в умовах цифровізації суспільства.

Компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов..

Загальні компетентності :

ЗК-6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК-8 Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

ФК-18 Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Опанування дисципліною «Сучасні інформаційні технології» забезпечить програмні результати навчання (ПР) (за стандартом):

ПР-7 Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань, в тому числі на етапі раннього втручання.

ПР-9 Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПР-10 Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПР-15 Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

Зміст курсу:

Тема 1. Соціальна інформатика: предмет та задачі курсу

Індустріальне, постіндустріальне, інформаційне суспільство. Критерії вступу суспільства в постіндустріальний, інформаційний період розвитку. Закон експоненціального зростання обсягу знань. Еволюція соціальних систем, діаграма Парето. Інформатизація суспільства - визначення поняття. Інформатизація як єдність процесів комп'ютеризації, медіатизації та інтелектуалізації. Основні теоретико-методологічні підходи до інформатизації. Інформатизація та екологічнобезпечного, сталий розвиток. Концепція інформатизації. Соціальна інформатика - визначення, предметне поле досліджень, методологічна роль у сфері соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності.

Тема 2. Семантичні основи соціальної інформатики. Інформологія – загальна теорія інформації.

Інформація – поняття. Коротка характеристика теоретичних концепцій і підходів до вивчення закономірностей інформаційного обміну: теорія інформації К. Шеннона, кібернетичний підхід Н. Вінера, логіко-семантичний підхід, прагматична концепція, біхевіористська модель інформації, логіко-прагматична модель комунікації. Матерія, енергія, інформація, знання, зв'язок понять. Дані, інформація, знання - співвідношення понять. Формалізація знань: методи і прийоми. Їх ефективність, порівняльний аналіз. Технологія, інформаційна технологія. Власне-інформаційна технологія. Штучний інтелект, експертні системи - поняття та можливості використання у соціальній роботі та консультуванні.

Тема 3. Соціальні комунікації: історія, сучасність, перспективи.

Ресурсна та соціокультурна концепції інформаційного середовища як простору соціальних комунікацій. Типи обмінів у суспільстві. Матеріально-енергетичний та інформаційний обміни. Фази інформаційних обмінів у суспільстві. Усна, письмова, книжкова та комп'ютерна фаза інформаційного обміну. Роль інформаційних технологій у розвитку соціальних комунікацій та взаємодії з різними соціальними групами. Системи штучного інтелекту, експертні системи – постановка задачі, підходи до її вирішення, області застосування.

Тема 4. Інформаційні ресурси суспільства.

Інформаційна криза початку 70-х років XX століття: передумови, зміст, симптоми у соціальній практиці, наслідки. Інформаційний ресурс - визначення поняття. Основні проблеми досліджень у галузі інформаційних ресурсів суспільства. Знання як національне багатство. Проблема "витоку мізків". Форми матеріалізації інформаційних ресурсів суспільства, зокрема ресурсів соціальної сфери. Проблема "електронізації" інформаційних фондів. Автоматизовані інформаційні ресурси. Фактографічні бази соціальних даних, інформаційні системи соціальної роботи та цифрові ресурси.

Тема 5. Інформатизація суспільства: соціальні умови, передумови і наслідки

Технічний аспект соціальних передумов інформатизації. Передумови інформатизації в економічній, політичній, культурно-духовній і соціальній сферах суспільства. Вихідні умови й альтернативні варіанти розвитку процесу інформатизації. Вплив інформатизації на розвиток соціальної сфери, організацію соціальної допомоги та консультування.

Методи навчання:

методи організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, навчальна дискусія), наочні (ілюстрації, презентації), практичні (розв'язування задач, виконання вправ) з використанням засобів дистанційного навчання (інтерактивні відеоконференції і консультації на платформі Zoom та месенджери (Telegram, Viber);

пояснювально-ілюстративний; частково-пошуковий (евристичний); проблемний

виклад навчального матеріалу; індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, самостійна робота з науково-методичними джерелами та електронним навчально-методичним комплексом дисципліни.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять)

обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Навчальний курс передбачає лекційні і практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу здобувачів. За підсумками лекційних занять здобувачі мають підготувати відповідний конспект основних теоретичних питань навчального курсу. Практичні заняття передбачають усне опрацювання теоретичного матеріалу та дискусію за темою, а також розв'язування практичних задач. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому або електронному вигляді за визначеним шаблоном (формат MicrosoftWord або PowerPoint) та передбачає усне опитування здобувачів за певною темою та результатами самостійного розв'язування задач протягом заняття або на груповій/індивідуальній консультації. Для зручного опрацювання здобувачами змісту курсу передбачено використання навчально-методичних матеріалів, розташованих на платформі Moodle у відповідній вкладці сайту БДПУ.

У рамках курсу ми дотримуємося загальних політик використання штучного інтелекту в освітній, викладацькій та науковій діяльності, відповідно до законодавства України, включаючи закони "Про авторське право і суміжні права", "Про національну безпеку України", "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", а також національну Концепцію розвитку штучного інтелекту. Регулятивні положення також враховують стратегічні розвитку інших навчальних закладів, наприклад, стратегію розвитку Бердянського державного педагогічного університету.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятої в Університеті (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf). Не допускається академічний плагіат, фальсифікація і фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

технічне (комп'ютер, проектор); програмне (PowerPoint, Excel, Word, Moodle);

наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

- індивідуальне опитування;
- поточне тестування;
- екзамен.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне тестування та самостійна робота					Екзамен	Сума
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	50	100
10	10	10	10	10		

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1:				
Тема 1. Соціальна інформатика: предмет та задачі курсу Індустріальне, постіндустріальне, інформаційне суспільство. Критерії вступу суспільства в постіндустріальний, інформаційний період розвитку. Закон експоненціального зростання обсягу знань. Еволюція соціальних систем, діаграма Парето. Інформатизація суспільства - визначення поняття. Інформатизація як єдність процесів комп'ютеризації, медіатизації та інтелектуалізації. Основні теоретико-методологічні підходи до інформатизації. Інформатизація та екологобезпечного,	Індивідуальні завдання (письмові роботи), основну частину яких становить графічні роботи, що містять графічний матеріал, виконаний відповідно до чинних нормативних вимог з обов'язковим застосуванням комп'ютерної графіки, якщо це визначено завданням; розрахункові роботи, основну частину яких становлять розрахунки, що можуть супроводжуватись ілюстративним матеріалом.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	Література: основна (1-3) додаткова (1-3)	10

сталий розвиток. Концепція інформатизації. Соціальна інформатика - визначення, предметне поле досліджень, методологічна роль.				
--	--	--	--	--

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

<i>Оцінка за університетською шкалою</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX (з можливістю повторного складання)
1 – 34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Бойко О. В., Кравченко І. М. Соціальна робота в умовах цифрового суспільства: навчальний посібник. – 2025. – Режим доступу: <https://dspace.ukrinst.edu.ua>
2. Караман О. Л., Пономарьова Т. А. Цифровізація соціальної роботи: теорія і практика // Соціальна робота та соціальна освіта. – 2024. – №2. – С. 15–27. – Режим доступу: <https://srso.udpu.edu.ua/article/view/283456>
3. Ляшенко О. М. Соціальна педагогіка і цифрові технології: навчальний посібник. – 2024. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua>
4. Мельник С. І. Консультування в соціальній роботі з використанням ІКТ. – 2025. – 180 с.
5. Семенюк Т. В. Інформаційні технології у соціальній роботі: сучасні підходи та інструменти. – К., 2023. – 210 с.

Допоміжна

6. European Commission. Digital transformation of social services. – 2023. – <https://ec.europa.eu>
7. OECD. The future of social services in the digital age. – 2025. – <https://www.oecd.org>
8. Save the Children. Technology in child protection and social work. – 2024. – <https://www.savethechildren.net>

9. UNICEF. Digital tools in social work practice. – 2023. – <https://www.unicef.org>
10. WHO. Digital health and social care integration. – 2024. – <https://www.who.int>
11. Гриньова М. В. Використання цифрових технологій у соціально-педагогічній діяльності. – 2024. – Режим доступу: <https://elibrary.kubg.edu.ua>
12. Капська А. Й., Безпалько О. В. Соціальна робота в Україні: сучасні виклики та цифрові трансформації // Соціальна педагогіка. – 2023.
13. Ковальчук І. В. Інформаційно-комунікаційні технології в соціальній сфері. – 2023.
14. Петренко Н. О. Соціальна підтримка в умовах цифровізації суспільства // 2025.
15. Ткачук Л. М. Онлайн-консультування як інструмент соціальної роботи // Вісник соціальної роботи. – 2025.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України – <https://mon.gov.ua>
2. Інститут модернізації змісту освіти (ІМЗО) – <https://imzo.gov.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Електронна бібліотека НАПН України – <https://lib.iitta.gov.ua>
5. Освітній портал “Дія.Освіта” – <https://osvita.diia.gov.ua>
6. Всеукраїнський портал дошкільної освіти – <https://dnz.in.ua>
7. Платформа “Всеосвіта” – <https://vseosvita.ua>
8. Платформа “На Урок” – <https://naurok.com.ua>
9. Prometheus (онлайн-курси) – <https://prometheus.org.ua>
10. Coursera (освітня платформа) – <https://www.coursera.org>
11. edX (освітня платформа) – <https://www.edx.org>
12. Google Scholar – <https://scholar.google.com>
13. Directory of Open Access Journals (DOAJ) – <https://doaj.org>
14. ERIC (Education Resources Information Center) – <https://eric.ed.gov>
15. UNICEF (ресурси для розвитку дітей) – <https://www.unicef.org>
16. UNESCO (освіта і розвиток дітей) – <https://www.unesco.org>
17. Save the Children (ресурси з розвитку дітей) – <https://www.savethechildren.net>
18. National Association for the Education of Young Children (NAEYC) – <https://www.naeyc.org>
19. Early Childhood Education портал – <https://ece.org>
20. Internet Archive – <https://archive.org>